

Geestelijke verzorging in de thuissituatie

Projectplan 2.0

11/02/2021

Inhoudsopgave	Pagina
1. Inleiding	3
2. Verloop 2019-2020	4
3. Resultaten 2019-2020	6
4. Evaluatie samenwerking 2019-2020	7
5. Missie, visie, doelen	8
6. Beoogde resultaten	10
7. Projectorganisatie	11
Bijlagen	
▪ Bijlage 1. Samenstelling projectgroepen	13
▪ Bijlage 2. Behaalde resultaten per deelprojectgroep 2019-2020	16
▪ Bijlage 3. Beoogde resultaten per deelprojectgroep	18

1. Inleiding

Dit project bouwt voor op het projectplan geestelijke verzorging thuis. Dit verscheen in het najaar van 2019. Het project is in opdracht van VWS en heeft als doel te komen tot een infrastructuur van geestelijke verzorging in de thuissituatie. Sinds 1 januari 2019 is er een regeling die voorziet in geestelijke verzorging in de thuissituatie. Een subsidieregeling maakt het mogelijk dat geestelijk verzorgers consulten, scholing of bijdrage aan multidisciplinair overleg kunnen declareren. Met de netwerken palliatieve zorg is afgesproken dat zij de regeling financieel begeleiden.

Vanwege de coronacrisis is het project verlengd tot 1 januari 2022.

De stuurgroep Geestelijke Verzorging Thuis heeft in haar vergadering van september 2020 besloten dat het goed is te overzien wat tot nu toe is behaald en wat nog te doen staat tot eind 2021. Op verzoek van het projectteam is een evaluatie toegevoegd, om in beeld te krijgen hoe de ontwikkeling van Geestelijke Verzorging Thuis tot nu toe loopt.

Leeswijzer

Dit projectplan is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 staat een beschrijving van het beloop van de eerste projectfase 2019-2020. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten die in die periode zijn behaald beschreven, gevolgd door hoofdstuk 4 waarin een evaluatie vanuit het projectteam is opgenomen. Hoofdstuk 5 beschrijft de missie, visie en doelen voor de komende tijd, gevolgd door een samenvatting van de beoogde resultaten in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 vindt u een overzicht van de projectorganisatie. Hierna volgen enkele bijlagen.

2. Verloop 2019-2020

Vanaf 1 januari is er de mogelijkheid geestelijke verzorging thuis te ontvangen. Middels een brief aan de kamer heeft minister Hugo de Jonge helder gemaakt dat er voor ouderen 50+, mensen in de palliatieve fase en voor de kinderpalliatieve zorg gebruik kan worden gemaakt van geestelijke verzorging middels een subsidieregeling.

Organisatie

In 2019 is veel aandacht gegeven aan de opzet van een organisatie om deze infrastructuur te ontwikkelen. Er is een stuurgroep samengesteld met brede vertegenwoordiging uit beroepsgroep, vrijwilligersnetwerk, zorg en sociaal domein. Speciale aandacht voor de palliatie daarbij, zowel voor kinderen als volwassenen en een aantal organisaties die zich daar sterk voor maken. In bijlage 1 is een overzicht van de personen en organisaties die dit bemensen. Er zijn deelprojectgroepen samengesteld voor een zestal cruciale terreinen van de infrastructuur. De dpq's worden grotendeels bemenst door professionals uit het werk in deze terreinen, zodat de basis van zorg en sociaal domein vertegenwoordigd is in de ontwikkeling van de infrastructuur. Een advies en consultatie groep vertegenwoordigd een wijdere kring van onder meer levensbeschouwelijke organisaties die vanwege de inhoud en het vak van geestelijk verzorger betrokken zijn. Er is een projectleiding, projectleider en projectondersteuner, die de dagelijkse gang van zaken behartigd en zich voortdurend verstaat met stuurgroep, dpq's en regelmatig met de advies en consultatie groep. Het project Geestelijke verzorging Thuis is organisatorisch ondergebracht bij Agora, waar de projectleiding bureaufaciliteiten hebben en collegiaal samen kunnen werken met medewerkers van Agora.

Bekendheid Geestelijke Verzorging Thuis

Een belangrijke zaak is bekendheid geven aan geestelijke verzorging thuis. De regeling middels de brief aan de kamer was een eerste stap. Deze is gevolgd door twee factsheets, waarin de regeling vertaald is naar gebruikers, coördinatoren van netwerken palliatieve zorg, geestelijk verzorgers, sociaal werkers en heel veel anderen. Via onder meer de beroepsvereniging VGVZ, Fibula, Centra voor Levensvragen, via studiedagen en werkconferenties is op tal van plekken aandacht gekomen voor Geestelijke Verzorging Thuis, eerste veelal geestelijke verzorging in de eerste lijn genoemd. Gaandeweg is Geestelijke Verzorging Thuis een passender en toegankelijker benaming, technisch blijft deze vorm aansluiten bij wat in de zorg onder eerste lijns zorg wordt verstaan.

Het blijkt dat er nog een wereld te winnen is aan bekendheid en zichtbaarheid van geestelijk verzorgers in de thuissituatie. Zowel bij huisartsen, poh-ggz, patzteams als de netwerken palliatieve zorg is het fenomeen nieuw en vraagt om intensieve campagne om de bekendheid te vergroten. In 2020 is een landelijk telefoonnummer gelanceerd, dat tegemoet komt aan de wens levensvragen te bespreken. In een situatie die sinds maart 2020 door Covid-19 wordt gekenmerkt is contact aan huis niet altijd vanzelfsprekend, telefonisch blijkt het dan toch mogelijk om hier te voorzien in behoefte.

Financiering

De financiering voor Geestelijke Verzorging Thuis is middels een subsidie van VWS. Gekozen is deze te verdelen via de netwerken palliatieve zorg. Coördinatoren van de netwerken vragen subsidie aan, die vervolgens wordt ingezet voor 1 op 1 consulten, scholing of multidisciplinair overleg. Ook is er een deel beschikbaar voor de opbouw van de organisatie. Het resultaat van de inspanningen is dat alle netwerken participeren in de subsidieregeling. Hoewel NPZ en geestelijke verzorging bij voorbaat niet altijd bekenden voor elkaar waren is deze constructie succesvol. De regeling is in de loop van 2020 vanwege vertraging in de ontwikkeling van het project door de coronacrisis verlengd tot 2022. Tot die tijd functioneren de netwerken als schakel voor de financiering en werkverdeling van geestelijke verzorging thuis. In de loop van 2019 en 2020 zijn meerdere bijeenkomsten geweest om na te denken over een duurzame oplossing tot financiering van geestelijk verzorgers. Dat heeft geresulteerd in de keuze voor een betaalkantoor, de details worden in het najaar 2020 uitgewerkt. In principe moet in het voorjaar van 2021 alles klaar zijn om dit betaalkantoor in te richten.

Corona

Begin 2020 kondigde corona zich aan, Covid-19. Dat heeft grote gevolgen met zich meegebracht. Het betekende vertraging in de ontwikkeling van het project, zodat is besloten dit met een jaar te verlengen tot 1 januari 2022. Corona heeft ervoor gezorgd dat met urgentie een landelijk telefoonnummer is ontwikkeld en aangeboden

vanwege geestelijke verzorging thuis. Een effect van corona is ook dat het belang van zorg dichtbij beter in beeld is gekomen. Mensen zoeken antwoorden op levensvragen, zorg en wensen in welzijn dichtbij huis. De netwerken palliatieve zorg, de centra voor levensvragen kunnen hierop inspelen. Vanuit de VGVZ is een werkgroep rampenbestrijding geactiveerd voor met name corona. Het aanbod aan geestelijke verzorging in instellingen en in de thuissituatie is daarmee verdere bekendheid gegeven. Er is een rijke oogst aan plaatselijke initiatieven.

Projectontwikkeling

In 2019 is veel aandacht besteed aan de randvoorwaarden en praktijkcriteria om geestelijke verzorging in de thuissituatie vorm te geven. Er zijn ook onderzoeken gestart, waarin veel samenwerking is gezocht en gevonden. De netwerken hebben allen toegezegd om deze regeling op zich te nemen. De kinderpalliatieve zorg heeft zich meer en meer in kunnen voegen in het geheel van het project om volwassen aandacht te krijgen, geestelijke verzorging heeft binnen de kinderpalliatieve zorg al een eigen plek ontwikkeld. Er is een strategisch communicatieplan ontwikkeld in 2019, begin 2020 is daar uitvoering aan gegeven middels het aanstellen van een communicatiemedewerker bij Agora. Medio 2020 is een plan ingeleverd, dat per 1 oktober gesubsidieerd is. In het plan wordt uitvoering gegeven aan bekendheid en zichtbaarheid van geestelijke verzorging via campagne, artikelen, videoboodschappen, website en diverse te ontwikkelen materialen. In het begin van het voorjaar 2020 is het onderwijsplan gereed gekomen, waarin diverse pilots en trainingen verzameld zijn om geestelijk verzorgers, verwijzers, vrijwilligers, sociaal werkers bewust te worden van de mogelijkheden tot geestelijke verzorging thuis. Goedkeuring is eind oktober ontvangen, het uitzetten van verschillende trainingen is aangevangen.

Vooruitzichten

Er is het nodige werk verzet in 2019 en 2020. Er is zeker nog heel veel te doen. Er is urgentie om zichtbaarheid en bekendheid van geestelijke verzorging thuis te bevorderen. Er staat het nodige op stapel op het gebied van onderwijs, waar meerdere organisaties en partijen staan te trappelen om te beginnen. Het is van essentieel belang dat er een goede regionale borging komt en dat die regio's kunnen rekenen op goede faciliteiten en ondersteuning. Een expertisecentrum kan daarin voorzien en is daarom essentieel. Het is een mooie ontwikkeling dat er diverse centra voor levensvragen zijn ontstaan in 2020 en er ook onderlinge samenwerking is opgestart. Vanuit het veld en bij de deelprojectgroepen blijkt steeds opnieuw dat het belangrijk is dichtbij mensen te blijven, herkenbaar en toegankelijk. Positief is in zijn algemeenheid de samenwerking van tal van organisaties tot en met ZonMw en VWS bij dit project. Dat belooft veel, dat zorgt voor borging en duurzaamheid.

3. Behaalde resultaten 2019 – 2020

Toegang

Korte termijn (2019 - 2020)

- Daadwerkelijke inschakeling geestelijk verzorgers in de thuissituatie en start ontwikkeling geestelijke verzorging in de thuissituatie
- Consulten van geestelijk verzorgers, inclusief aanwezigheid bij MDO's worden gefinancierd
- Opzetten infrastructuur lokaal en regionaal
- Start realisatie bijscholing reguliere hulp- en zorgverleners en vrijwilligers
- Inventarisatie en expertmeeting toekomstige bekostigingsmogelijkheden (VWS)
- Netwerken zoeken verbinding met gemeenten en andere actoren in sociaal domein
- In kaart brengen goede voorbeelden samenwerking met sociaal domein

Bekendheid

Korte termijn (2019 – 2020)

- Realisatie strategisch communicatieplan en start uitvoering gekozen scenario om de bekendheid van geestelijke verzorging te vergroten onder specifieke groepen
- Realisatie plan van aanpak onderwijs t.b.v. bijscholing van reguliere hulp- en zorgverleners en vrijwilligers en uitvoering pilots, start uitvoering

Kwaliteitsbeleid, verdere ontwikkeling (multidisciplinaire) geestelijke verzorging

Korte termijn (2019 - 2020)

- Tussentijdse evaluatie inzet geestelijke verzorging thuissituatie
- Realisatie plan van aanpak onderwijs t.b.v. bijscholing van reguliere zorgverleners en vrijwilligers en uitvoering pilots, start uitvoering
- Visie, plan op overkoepelende ondersteuningsstructuur ten behoeve van kwaliteit, goede voorbeelden en kennisdeling is geformuleerd
- Monitoring activiteiten netwerken
- start PLOEG onderzoeken, start actieonderzoek ZonMw, start ZonMw programma Zingeving en Geestelijke verzorging.

In bijlage 2 staat een overzicht van de resultaten 2019 - 2020 per deelprojectgroep.

4. Evaluatie vanuit projectteam 2019 - 2020

Het projectteam heeft een evaluatie gemaakt van de ontwikkeling van een infrastructuur voor geestelijke verzorging thuis in 2019 – 2020. Vanuit de vele contacten met het veld en vanuit de verschillende perspectieven van de deelprojectgroepen is een overzicht te geven van wat tot nu toe wel en niet is bereikt.

Wat hebben we met elkaar bereikt in 2019-2020?

We zijn aan de slag gegaan met een groot landelijk project. Het is mogelijk gemaakt om geestelijk verzorgers in de thuissituatie in te schakelen. Er zijn een groot aantal mensen met veel enthousiasme aan de slag geweest (deelprojectleiders, regionale projectleiders en netwerkcoördinatoren, geestelijk verzorgers). De deelprojectgroepen komen op regelmatige basis met elkaar “om tafel”. De inhoud van de plannen sluiten redelijk op elkaar aan. Er zijn in de loop van de tijd kortere lijnen en verbinding ontstaan, zowel binnen het projectteam als met de werkvloer. Er is een nieuwsbrief, die de betrokkenen informeert over de ontwikkelingen van GV Thuis. Projectleidersdagen hebben het veld ondersteund en veel input geleverd. Onderzoek telt mee in het gesprek. Tariefstelling en spelregels van de inzet zijn vastgesteld. De uitvoering van het communicatieplan is gestart. De uitvoering van het onderwijsplan start op korte termijn. Kinderpalliatieve zorg heeft aangesloten waar kon.

Wat willen we in 2021 met elkaar bereiken en wat is daarvoor nodig?

Daadwerkelijk toegevoegde waarde voor de GV-ers in de eerste lijn. Daar is voor nodig:

- Reflectie op projectstructuur: heldere bestuurlijke lijnen, duidelijkheid wie waar verantwoordelijk voor is
- Intensieve verbinding en samenwerking op inhoud
- Doelen en acties die door iedereen in de projectorganisatie worden onderschreven
- Aandacht voor de achterban: hoe houden we verschillende partners aangehaakt?
- Duidelijke kaders voor de toekomst, zodat we de beschikbare tijd optimaal kunnen gebruiken
- Leiderschap, enthousiasme en moed

Wat in de onderlinge samenwerking wil je behouden in 2021?

De uitwisseling, het regelmatige projectteamoverleg, ieders bevoegdheid met het thema en het kritisch denken.

Wat zijn verbeterpunten in de onderlinge samenwerking voor de toekomst?

- Meer over inhoud en koers spreken dan over de parameters die het proces (on)mogelijk maken.
- Inhoudelijke verdieping op verschillende thema's (bijvoorbeeld verbinding sociaal domein, thema's n.a.v. de notitie, etc.)
- Reflectie op de projectstructuur: samenstelling, rollen & verantwoordelijkheden stuurgroep, projectgroep en projectleider en zo nodig aanpassen
- Frequentie en agenda overleg projectteam aanpassen
- Er kan meer proactief geacteerd worden door voorzitters dpg. Niet klagen, maar dragen: bouwstenen voor infrastructuur is het gezamenlijke doel. Goede afstemming in onderlinge ongelijktijdigheid.

5. Missie, Visie, Doelen

Missie Aandacht voor levensvragen

Het project Geestelijke Verzorging Thuis realiseert de structurele mogelijkheid dat ouderen (50+) en mensen in de palliatieve fase (incl. kinderen en hun ouders) in hun thuissituatie levensvragen aan de orde kunnen stellen op een manier die bij hen past. Levensvragen kunnen alledaags zijn en passen bij hoe ieder het leven betekenis geeft. Levensvragen kunnen ook de fundamentele existentiële thema's zijn, zoals eenzaamheid, verbondenheid, dood en eindigheid, vrijheid en verantwoordelijkheid en zin en zinloosheid. Levensvragen hebben expliciet of impliciet te maken met een levensovertuiging, levensvisie of levensbeschouwing. Deze levensvisie kan religieus, spiritueel of humanistisch van aard zijn.

Bij deze levensvragen is begeleiding mogelijk in de vorm van geestelijke verzorging: een gesprek, ritueel of mediatie. De begeleiding is gericht op (her)oriëntatie in het eigen levensverhaal, in sociale verbanden en eigen identiteit.

Visie

Voor het realiseren van deze missie is een duurzame organisatie noodzakelijk, kennis over de levensvragen die de doelgroepen kunnen hebben, adequate op de levensvragen afgestemde begeleidingsvormen en interventies, bekendheid bij de doelgroepen en bij mogelijke verwijzers over deze begeleidingsvormen en interventies, en gewaarborgde kwaliteit van professionele en vrijwillige begeleiders.

Organisatie: deze moet op duurzame wijze regionaal worden vormgegeven, ingebed in de samenwerking met lokale en regionale organisaties in de zorg en het sociale domein, maar moet tevens landelijke samenhang vertonen wat betreft aanbod, presentatie, werkwijze en financiering. Een landelijk expertisecentrum biedt de inhoudelijke samenhang. De regionale centra – bijvoorbeeld Centra voor Levensvragen – bieden de organisatorische samenhang in de regio.

Kennis: een landelijk expertisecentrum onderhoudt een overzicht van beschikbare begeleidingsvormen en interventies afgestemd op de doelgroepen en hun mogelijke levensvragen, onderhoudt een overzicht van scholingsvormen ten behoeve van verwijzers, professionals en vrijwilligers op het gebied van zingeving en geestelijke verzorging, stimuleert onderzoek op beide hiervoor genoemde gebieden, en onderhoudt een databank met registratiegegevens uit de regio's. Dit expertisecentrum is beschikbaar voor advisering aan regionale centra en individuele professionals.

Interventies: op de doelgroepen en hun mogelijke levensvragen afgestemde interventies worden – in samenspraak tussen het landelijk expertisecentrum, de beroepsgroepen en de onderzoeksinstellingen – stap voor stap ontwikkeld via praktijkgestuurd effectonderzoek. Het gaat daarbij om interventies/begeleidingsvormen die horen bij het desbetreffende niveau van begeleiding (Aandacht, Begeleiding, Crisis), specifiek geschikt zijn voor verschillende beroepsgroepen, en of op professionals of op vrijwilligers zijn gericht.

Bekendheid: op regionaal en landelijk niveau zijn potentiële klanten en hun verwijzers bekend met het bestaan van de mogelijkheid van geestelijke verzorging in de thuissituatie, met welke vragen zij bij geestelijke verzorging terecht kunnen, en met wat zij van geestelijke verzorging mogen verwachten. Verwijzers zijn op de hoogte van wat geestelijke verzorging kan bijdragen in de gezamenlijke zorg voor de desbetreffende doelgroepen voor geestelijke verzorging in de thuissituatie. Regionale organisaties in de zorg en het sociale domein werken samen met de regionale centra voor geestelijke verzorging in de thuissituatie.

Kwaliteit: beroepsverenigingen en kwaliteitsregisters (o.a. de VGVZ en de SKGV) formuleren standaarden waaraan geestelijke verzorging in de thuissituatie dient te voldoen, en waaraan geestelijk verzorgers, andere professionals en vrijwilligers dienen te voldoen en hoe zij deze kennis en vaardigheden op peil dienen te houden via geaccrediteerde vormen van (bij)scholing. Betrokken organisaties en werkgevers houden zich aan deze standaarden. Op het gebied van scholing voor begeleiding inzake levensvragen worden standaarden ontwikkeld en vastgesteld, afgestemd op doelgroepen en specifieke levensvragen.

Doelen

Doelen korte termijn (2021)

- Opbouw infrastructuur voor geestelijke verzorging thuis
- Beter bekendheid en zichtbaarheid geestelijke verzorging
- Meer scholing voor verwijzers, sociaal werkers, andere professionals en vrijwilligers
- Beter zicht op behoefte van mensen
- Meer gezamenlijkheid in onderzoeken en meer kwantitatief onderzoek
- Heldere financiële structuur voor geestelijk verzorgers in thuissituatie om te declareren (betaalkantoor)
- Meer zicht op nut en noodzaak van een expertisecentrum Geestelijke Verzorging Thuis
- Meer verbindingen met het sociale domein in onderwijs, praktijk van sociaal werkers, gebruikmakend van persona's, die onder meer via Movisie kunnen opgehaald of ontwikkeld

Doelen op middellange termijn (2022- 2025)

- Opbouw en borging infrastructuur voor geestelijke verzorging thuis
- Meer inzet scholing voor verwijzers, sociaal werkers, andere professionals en vrijwilligers
- Meer aansluiten behoefte van mensen, voortkomend uit actie onderzoeken
- Meer kwantitatief onderzoek zingeving en geestelijke verzorging
- Meer samenhang praktijk, onderwijs en onderzoek geestelijke verzorging thuis en vermeerderen van kennis op die terreinen
- Meer verbindingen met het sociale domein in onderwijs, praktijk van sociaal werkers, gebruikmakend van persona's, die onder meer via Movisie kunnen opgehaald of ontwikkeld

Doelen op lange termijn (2025 – 2030)

- Verankering infrastructuur voor geestelijke verzorging thuis
- Meer helderheid toekomstige financiering uit ZVW, WMO en/of WLZ
- Kennisvermeerdering praktijk, onderwijs en onderzoek geestelijke verzorging thuis

6. Beoogde resultaten

Hieronder een overzicht van de beoogde resultaten, volgend uit de gestelde doelen. De drieslag toegang, bekendheid en kwaliteit is behouden vanuit het vorige projectplan. Binnen de drieslag is er steeds een onderverdeling in korte, middellange en lange termijn. In bijlage 4 een overzicht van de resultaten gerangschikt per deelterrein in het project Geestelijke Verzorging Thuis. De resultaten zijn waar mogelijk smart geformuleerd.

Toegang

Kort termijn (2021)

- Borging kennis netwerken en centra voor levensvragen.
- Inrichten regionale structuur gv thuis met NPZ en centra voor levensvragen
- Inrichten betaalkantoor
- Tariefstelling geestelijk verzorger per 1-1-2022
- Helderheid koppeling kinderpalliatieve zorg in de route betaalkantoor; inzet van rouw en verliesbegeleiders
- Plaatsbepaling GV in aardbevingsgebied in gv thuis (presentie)

Middellange termijn (2022- 2025)

- Regionale structuur gv thuis: samenhang centra voor levensvragen en netwerken kinderpalliatieve zorg
- Betaalkantoor: werkwijze en verfijning waar nodig.
- Mogelijke uitbreiding doelgroep 18-50 jaar voor Geestelijke Verzorging Thuis

Lange termijn (2025 – 2030)

- Monitoren toegang burgers tot geestelijke verzorging thuis.

Bekendheid

Korte termijn (2021)

- Campagne communicatie met video, folder, website, artikelen.
- Samenwerking met www.geestelijkeverzorging.nl t.b.v. bekendheid en vindbaarheid geestelijk verzorgers
- De bekendheid en vindbaarheid van geestelijke verzorging in de thuissituatie is vergroot bij burgers, professionals werkzaam in de zorg en het sociaal domein en bij beleidsmakers op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau

Middellange termijn (2022-2025)

- Centra voor levensvragen: inrichten netwerkstructuur, ondersteuning

Lange termijn (2025-2030)

Kwaliteitsbeleid

Korte termijn (2021)

- Afstemming van nieuw onderzoek op lopend onderzoek.

Middellange termijn (2022-2025)

- Het is van meerwaarde als de Centra voor levensvragen en de geestelijk verzorgers en rouw- en verliesbegeleiders binnen de kinderpalliatieve zorg (meer) met elkaar gaan samenwerken.
- Geestelijk verzorgers zijn ondersteund bij het verzorgen van bij- en nascholingen.
- Zingeving heeft vaste plek in onderwijsprogramma's in zorg en sociaal domein Realiseren van systeem van registratie en rapportage voor Geestelijke Verzorging Thuis.

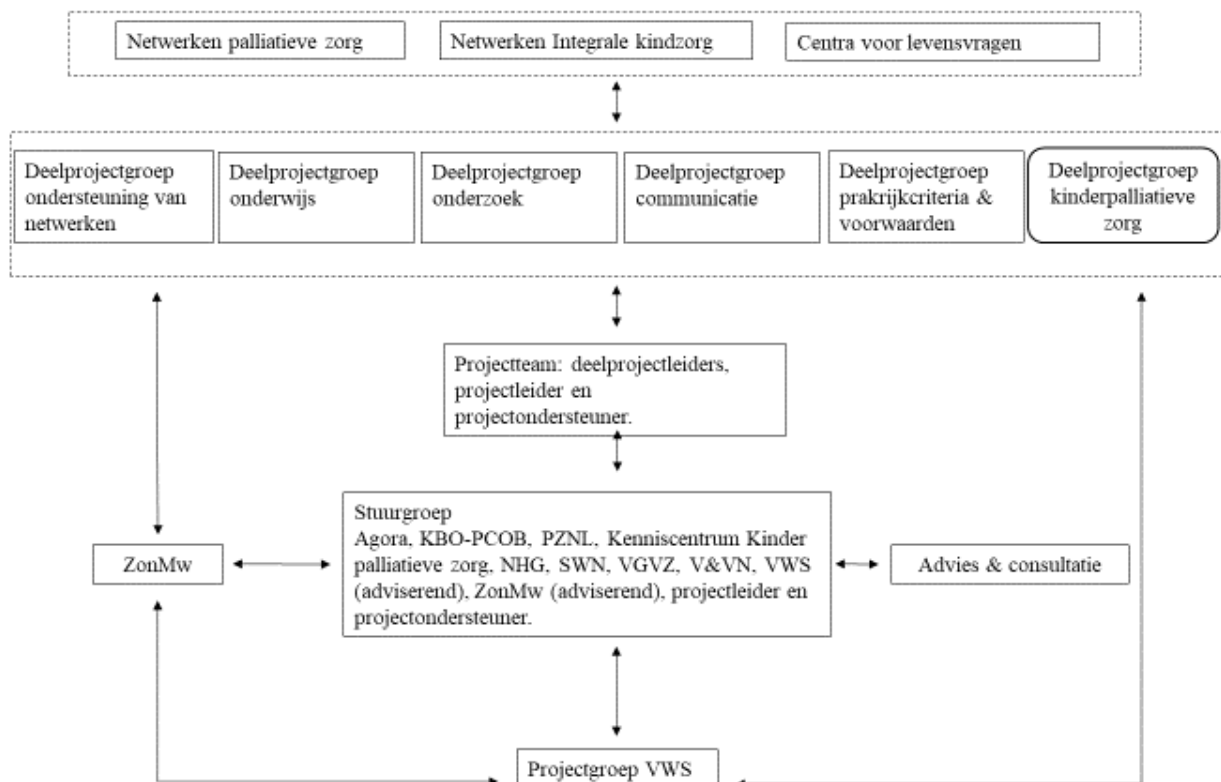
Lange termijn (2025-2030)

- Realiseren van een infrastructuur op het gebied van bestaande kennis en kennislacunes, en op het gebied van verspreiden en implementeren van kennis

7. Projectorganisatie

Voor de opbouw van een infrastructuur Geestelijke Verzorging Thuis is een organisatie opgetuigd. Er is een stuurgroep, samengesteld uit bestuurders van relevante organisaties voor geestelijke verzorging. De stuurgroep adviseert aan VWS, stuurt het proces en de ontwikkeling. Er zijn een projectleider en projectondersteuner aangesteld bij Agora ten behoeve van overzicht, uitvoering en dagelijkse gang van zaken. Er zijn deelprojectgroepen op een zestal deelgebieden ingericht, de voorzitters vormen samen met de projectleiding het projectteam. Met de deelprojectgroepen is verbinding met het veld geborgd. Er is een advies en consultatie groep, die vanuit levensbeschouwelijke perspectieven gevraagd en ongevraagd adviseert aan de stuurgroep. ZonMw is waarnemer in de stuurgroep en in de uitvoering van het project betrokken vanwege het programma zingeving en geestelijke verzorging. Tenslotte zijn in de praktijk nauwe banden met de netwerken palliatieve zorg, de netwerken kinderpalliatieve zorg en de centra voor levensvragen.

In een organogram ziet dat er als volgt uit:

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling projectgroepen

Bijlage 2. Behaalde resultaten per deelprojectgroep 2019-2020

Bijlage 3. Beoogde resultaten per deelprojectgroep

Bijlage 1. Samenstelling projectgroepen

VWS Team Aanpak geestelijke verzorging

Mw. J. (José) Puiman VWS	Mw. M. (Minette) Kits Nieuwenkamp VWS
Dhr. M (Marc) van Heijningen VWS	Mw. L. (Lisa) van der Voort VWS
Mw. S. (Suzanne) Verbree VWS	

Stuurgroepleden

Mw. B. (Beatrijs) Hofland VGZ	Dhr. R. (Robert) Koorneef Directeur, VGZ (adviserend)
Dhr. R. (Rob) van Dam Bestuurder Fibula	Mw. N. (Nienke) Kuyvenhoven Adjunct directeur, Sociaal Werk Nederland
Dhr. M. (Marcel) Sturkenboom Directer a.i. KBO-PCOB	Mw. M.A. (Meggi) Schuiling-Otten Bestuurder Kenniscentrum Kinderpalliatieve zorg, mede namens de Patiëntenorganisaties (Patiëntenraad) en de Branche- en Beroepsverenigingen (Expertiseraad) verbonden aan het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg
Mw. C.I.J.M. (Clémence) Ross Directeur, Agora	Mw. L. (Lisette) Verlee Senior beleidsadviseur Kenniscentrum, huisarts niet- praktiserend
Mw. C. (Corien) Harder Msc RN, Adviseur Beroepsontwikkeling Wijkverpleging	Mw. J. (José) Puiman Beleidscoördinator palliatieve zorg, VWS (adviserend)
Mw. M. (Margo) van den Berg Programmamanager Zingeving en Geestelijke verzorging, ZonMw (adviserend)	Dhr. G. (Guido) Schürmann Projectleider
Mw. J. (Julia) Hulshof Projectondersteuner	

Projectleiding

Dhr. G. (Guido) Schürmann Projectleider	Mw. J. (Julia) Hulshof Projectondersteuner
--	---

Projectteam

Dhr. R. (Robert) Koorneef Deelprojectgroep praktijkcriteria & voorwaarden	Dhr. M. (Marc) Rietveld Deelprojectgroep scholing
Dhr. S. (Sjaak) Körver Deelprojectgroep onderzoek	Mw. K. (Karin) Seijdell Deelprojectgroep communicatie
Dhr. J. (Jeroen) Joosten Deelprojectgroep ondersteuning netwerken	Mw. C. (Carolien) Huizinga Deelprojectgroep Kinderpalliatieve zorg
Mw. J.J. (Julia) Hulshof Projectondersteuner	Dhr. G. (Guido) Schürmann Projectleider

Deelprojectgroep ondersteuning van netwerken

Dhr. J. (Jeroen) Joosten - deelprojectgroepleider Fibula (projectleider)	Mw. M. (Marije) Brüll Fibula (adviseur)
Mw. M. (Margo) den Ouden Fibula (communicatie)	Mw. C. (Caroline) Hartevelde Fibula (officemedewerker)

Deelprojectgroep praktijkcriteria & voorwaarden

Dhr. R. (Robert) Koorneef -deelprojectgroepleider VGZ	Dhr. J. (Jeroen) Joosten Fibula
--	------------------------------------

Mw. N. (Nienke) Kuyvenhoven Sociaal Werk Nederland	Mw. M. (Minette) Kits Nieuwenkamp VWS
---	--

Deelprojectgroep onderwijs

Dhr. M. (Marc) Rietveld - deelprojectgroepleider ZZP'er	Mw. F. (Freda) Dröes VGVZ
Mw. R. (Rinske) Boomstra Vilans	Dhr. W. (Wim) Jansen UMC Amsterdam
Dhr. W. (Wout) Huizing Reliëf	Mw. M. (Marjolein) Verkammen PZNL
Mw. A. (Agnes) van Balkom KBO-PCOB	Mw. S. (Saïda) Aoulad Baktit Radboud UMC
Mw. J. (Jeanny) Vreeswijk NOOM	Dhr. R. (René) van leeuwen Viaa
Dhr. M. (Michiel) Wisse Sterker Sociaal Werk	Mw. M. (Marije) Brull Fibula
Mw. J. (Jozanneke) van Staveren Amsterdam UMC	

Deelprojectgroep onderzoek

Dhr. S. (Sjaak) Körver (Deelprojectgroepleider) UvT/wetenschapscommissie VGVZ/PLOEG	Dhr. C. (Carlo) Leget UVH/IKNL/PLOEG
Mw. H. (Hanneke) Muthert RUG/ Cie. Wetenschap VGVZ	Mw. H. (Hetty) Zock RUG/PLOEG
Mw. M. (Margo) van den Berg ZonMw	

Deelprojectgroep communicatie

Mw. K. (Karin) Seijdel - deelprojectgroepleider VGVZ	Mw. C. (Charlotte) Molenaar Projectleider geestelijkeverzorging.nl
Mw. A. (Abigaël) van Koerten-Blootens KBO-PCOB	Mw. B. (Birgitte) Birnie Agora & VGVZ
Mw. M. (Margo) den Ouden Fibula	Mw. J. (Jennifer) Elich Sociaal Werk Nederland

Deelprojectgroep kinderpalliatieve zorg

Mw. C. (Carolien) Huizinga (Deelprojectgroepleider) Kenniscentrum Kinderpalliatieve zorg	Landelijke werkgroep bestaande uit geestelijk verzorgers (zowel vanuit de UMC's, zorginstellingen als eerstelijns) als rouw- en verliesbegeleiders.
Coördinatoren 7 Netwerken Integrale Kindzorg (NIK)	

Advies & consultatie

Dhr. R. (Richart) Huijzer Interkerkelijk Contact in Overheidszaken geestelijk (CIO-G)	Dhr. E. (Eimert) van Middelkoop Interkerkelijk Contact in Overheidszaken geestelijk (CIO Moderamen)
Mw. O. (Ody) Neisingh Humanistisch verbond (HV)	Dhr. G. (Gerrit) Schoonman De Raad voor Institutioneel-Niet-Gezonden Geestelijk Verzorgers (RING-GV)
Mw. N. (Nieske) Willems De Raad voor Institutioneel-Niet-Gezonden Geestelijk Verzorgers (RING-GV)	Dhr. G. (Gerjos) Hengelaar Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV)
Mw. J. (Jeanny) Vreeswijk Het Network van Organisaties van Oudere Migranten (NOOM)	Dhr. R. (Rawie) Sewnath Hindoesector VGVZ
Mw. A. (Alie) Rozendal Boeddhistische bevoegdheidsverlenende instantie	Dhr. C. (Cees) Smith VGVZ, levensbeschouwelijke identiteit

Dhr. M. (Muhsin) Koktas Contactorgaan Moslims en Overheid	Dhr. Ajouaou Contactorgaan Moslims en Overheid
Dhr. B. (Bikram) Lalbahadoersing Hindoeraad	Dhr. R. (Robert) Koorneef Directeur VGVZ

Bijlage 2. Behaalde resultaten per deelprojectgroep 2019-2020

Deelprojectgroep onderwijs

- Na- en bijscholingen spirituele zorg voor professionals en vrijwilligers zijn geïnventariseerd.
- Er is een onderwijsplan geschreven in samenwerking met de DPG onderwijs en andere relevante veldpartijen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van het onderwijsplan

Deelprojectgroep communicatie

- Er is een strategisch communicatieplan geschreven in samenwerking met de DPG communicatie en andere relevante veldpartijen.
- Er is een plan van aanpak geschreven in samenwerking met de DPG communicatie en andere relevante veldpartijen.
- Er is een communicatieadviseur geworven voor de uitvoer van het strategisch communicatieplan
- Er is een communicatiebureau geworven om uitvoering te geven aan bovengenoemde plannen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van bovengenoemde plannen.
- Er is een landelijk telefoonnummer ontwikkeld voor de centra voor levensvragen en is hier PR aan gegeven.

Deelprojectgroep praktijkcriteria en voorwaarden

- Door de ontwikkelde criteria hebben de deelnemers (NCPZ, deelprojectleiders, geestelijk verzorgers, centra voor levensvragen, partijen uit de stuurgroep) handvatten gekregen om uitvoering te geven aan de subsidieregeling. Waar mogelijk zijn uniformiteit en standaarden aangereikt. Er zijn twee factsheets en een Frequently Asked Questions pagina ontwikkeld. Deze zijn continu geactualiseerd.

Deelprojectgroep Kinderpalliatieve zorg

- Inzet van geestelijk verzorgers en rouw- en verliesbegeleiders in de zeven NIK: verhouding inzet is 25% - 75%. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van de subsidie. Sinds 2020 ook voor de begeleiding van kinderen waarvan een ouder palliatieve zorg krijgt of is overleden (ca 13% van de begeleidingstrajecten)
- Inzet wordt landelijk gemonitord/ geregistreerd en ervaringen van ouders zijn in kaart gebracht (steekproef). Steekproef wordt eind dit jaar herhaald.
- PR & Communicatie
 - o interviews met ouders, en professionals
 - o PR materiaal is ontwikkeld: flyers, animatie
 - o NIK zijn aangesloten bij landelijk nummer zingeving
- Aanvraag actie-onderzoek gehonoreerd door ZonMw en is inmiddels gestart
- Diverse scholingsactiviteiten voor en door geestelijk verzorgers en rouw- en verliesbegeleiders
- Samenwerking met andere DPG's krijgt steeds meer vorm en dat geldt ook voor de samenwerking met Centra voor levensvragen en projectleiders palliatieve zorg volwassenen.

Deelprojectgroep ondersteuning netwerken

- De ondersteuning aan de netwerken palliatieve zorg is geborgd.
- Goede voorbeelden zijn doorontwikkeld en beschikbaar.
- Consultatiediensten van geestelijk verzorgers zijn beschikbaar, o.a. voor deskundigheidsbevordering.
- Er is samenhang tussen de deelprojectgroep ondersteuning netwerken en het algemene PZNL beleid.
- Betrokkenen zijn op een eenduidige en transparante wijze geïnformeerd volgens een vooraf opgestelde communicatiestrategie.

Deelprojectgroep onderzoek

- Er is structureel overleg tussen de projectleider, de manager van het programma 'Zingeving en Geestelijke Verzorging' van ZonMw en de voorzitter van de DPG Onderzoek, onder de noemer 'Kennisdelen'. Sinds september 2020 participeert ook de coördinator van de actieonderzoeken in het kader van het genoemde ZonMw-programma aan dit overleg.

- Er is een voorstel geformuleerd voor de inhoudelijke vormgeving van de registratie in het project Geestelijke Verzorging Thuis.
- Er is regelmatig (2 x per jaar) overleg tussen de drie PLOEG-projecten en in dezelfde frequentie tussen de PLOEG-projecten en de actieonderzoeken.
- Er is regelmatig overleg met de Commissie Wetenschap van de VGVZ en met de directeur van de VGVZ.
- Het ministerie van VWS voert verkenningen uit naar de wenselijkheid, doelen en voorwaarden van/voor een landelijke expertisecentrum Geestelijke Verzorging (Thuis).
- In samenwerking met de Commissie Wetenschap van de VGVZ wordt een valideringsonderzoek uitgevoerd van de onderzoeksagenda Geestelijke Verzorging Thuis voor de komende vijf jaren.
- De DGV Onderzoek heeft input (ideeën, suggesties, thema's) aangeleverd voor het ZonMw-programma 'Zingeving en Geestelijke Verzorging'.
- Er is een overzicht gemaakt van de PLOEG- en actieonderzoeken om te achterhalen waar overeenkomsten en verschillen, overlap en hiaten, en mogelijkheden tot samenwerking bestaan.

Bijlage 3 Beoogde resultaten per deelprojectgroep

De in de deelprojectgroepen¹ participerende organisaties dragen vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, expertise en rol bij aan het gezamenlijke doel, namelijk het verankeren van geestelijke verzorging in de thuissituatie. Wanneer de leden van de deelprojectgroepen relevante samenwerkingspartners missen, zullen de leden de deelprojectgroepen aanvullen.

Deelprojectgroep Ondersteuning van netwerken

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering
Toegang	Platformfunctie	<ul style="list-style-type: none"> • organiseren van (platform) bijeenkomsten voor projectleiders en daarmee van elkaar leren, samenwerken, onderlinge uitwisseling, kruisbestuiving stimuleren en faciliteren. • zorgen voor verbinding tussen de regionale projecten en de (landelijke) deelprojecten. • verbindingsschakel vormen tussen de regionale projecten en de organisaties die vertegenwoordigd zijn in de stuurgroep, andere stakeholders, VWS en ZonMw. 	2021
Toegang	Ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • bijdragen aan inwerken van nieuwe coördinatoren en projectleiders op project geestelijke verzorging. 	2021
Toegang en kwaliteit	Bijdrage leveren aan de ontwikkelingen en voortgang van het landelijk project	<ul style="list-style-type: none"> • meedenken en bouwen aan ondersteuning in de periode na 2021. • meedenken en bouwen aan afstemming Intra- en extramurale Geestelijke verzorging. • meedenken en bouwen aan integratie in het sociaal domein. • meedenken aan ontwikkeling van visie op Geestelijke verzorging voor de lange termijn. • meedenken en werken aan kwaliteit van geestelijke verzorging. • bijdragen aan bovenregionale samenwerking vanuit de operatie (Consortia, onderwijsplatform). • vanuit de regionale projecten/Netwerken Palliatieve Zorg input geven voor beleidsontwikkeling bij de overheid. • input geven voor de stuurgroep (stand van zaken, knelpunten, ontwikkelmogelijkheden) • via de Netwerken Palliatieve Zorg en consortia de verbinding stimuleren met professionals en zorgorganisaties. 	2021

¹ Voor samenstelling deelprojectgroepen, zie bijlage 1.

Bekendheid	Coördinatie & informatie	<ul style="list-style-type: none"> • het faciliteren van een helpdesk voor vragen en informatie, zorgen voor overzicht en inzicht, promoten van goede voorbeelden, oproepen verzorgen en helpen bij verbeterpunten. • de regionale projecten en Netwerken Palliatieve Zorg voorzien van informatie over plannen en voortgang/resultaten van activiteiten van het Fibula deelproject. • publiceren of platform bieden voor weergave van resultaten en tools vanuit de praktijk, onderwijs en onderzoek. 	2021
------------	--------------------------	---	------

Deelprojectgroep Onderwijs

De deelprojectgroep onderwijs is erop gericht dat zorgverleners, sociaal werkers en vrijwilligers voldoende zijn toegerust om levensvragen te (h)erkennen bij ouderen, volwassenen en kinderen met een ongeneeslijke aandoening, en hun naasten te ondersteunen en zo nodig door te verwijzen.

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering
Kwaliteit	Geestelijk verzorgers worden ondersteund bij het verzorgen van bij- en nascholingen voor andere professionals en vrijwilligers, waarvoor zij een beroep kunnen doen op de VWS subsidie.	Uitvoering van de pilots zoals omschreven in het onderwijsplan “Zingeving in zorg en welzijn”: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ‘Train-de-trainer’ voor geestelijk verzorgers thuis ▪ Specialisatie geestelijk verzorgers thuis ▪ Kwalificatie en ontsluiting trainingsmateriaal ▪ Ontwikkeling Nascholing cultuursensitiviteit ▪ Theatrale interventie in het kader van zingevingstrajecten ▪ Training geestelijke verzorging voor vrijwilligers en beroepskrachten in het sociaal werk 	Korte termijn (2021)
Kwaliteit	De aandacht voor zingeving heeft een vaste plek binnen onderwijsprogramma’s in de zorg en het sociale domein.	Uitvoering van de projecten, zoals omschreven in het onderwijsplan “Zingeving in zorg en welzijn”: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Harmonisatie taal ▪ Structurele implementatie zingeving in opleidingscurricula ▪ Community vakdocenten en trainers ▪ Workshop Beleid rond zingeving beleidsmakers gemeenten ▪ Bewustwordingsarrangementen voor organisaties 	Middellange termijn (2021-2025)

Deelprojectgroep Onderzoek

De deelprojectgroep Onderzoek heeft tot doel bij te dragen aan de ontwikkeling van kennis en kwaliteitsbeleid ten aanzien van (aandacht voor) zingeving en geestelijke verzorging thuis (eerste lijn), en aan de verspreiding, implementatie en borging van die kennis en dat kwaliteitsbeleid.

Taken voorzitter DPG Onderzoek:

- onderhoudt het contact met de PLOEG-projecten en de actieonderzoeken
- streeft naar afstemming van nieuw onderzoek op het gebied van Geestelijke Verzorging Thuis met het lopende onderzoek
- onderhoudt het contact met de Commissie Wetenschap van de VGVZ
- werkt samen met de programmamanager Zingeving en Geestelijke verzorging van ZonMw, met name op gebied van overzicht van bestaande kennis, kennislacunes korte en lange termijn en verspreiden/implementeren van bestaande kennis
- adviseert binnen het landelijke project Geestelijke Verzorging Thuis inhoudelijk op het gebied van registratie en rapportage van zingeving en geestelijke verzorging
- brengt relevante onderzoeksresultaten onder de aandacht van andere deelprojectgroepen en doet in afstemming met ZonMw suggesties richting stuurgroep vanuit onderzoeksperspectief.

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering
Kwaliteit	Afstemming van nieuw onderzoek op lopend onderzoek.	Uitwisseling met onderzoekers/projecten. Afstemming met ZonMw	Korte en middellange termijn
Kwaliteit	Realiseren van een infrastructuur op het gebied van bestaande kennis en kennislacunes, en op het gebied van verspreiden en implementeren van kennis.	Mee vorm geven aan onderzoeksagenda. Mee vorm geven aan landelijke expertisecentrum Geestelijke Verzorging Thuis	Korte en middellange termijn
Kwaliteit	Realiseren van systeem van registratie en rapportage voor Geestelijke Verzorging Thuis.	Inhoudelijke advisering voor opzet van registratie en rapportage	Korte termijn

Deelprojectgroep Communicatie

Strategisch communicatieplan is geschreven en vastgesteld. VWS heeft Agora opdracht gegeven om het communicatieplan uit te voeren en bij een derde te beleggen. Onderstaande doelstellingen zijn hier een uitwerking van.

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering
Bekendheid	De bekendheid en vindbaarheid van geestelijke verzorging in de thuissituatie is vergroot bij burgers, professionals werkzaam in de zorg en het sociaal domein en bij beleidsmakers op landelijk, regionaal en gemeentelijk niveau.	Uitvoering van de activiteiten zoals omschreven in het strategisch communicatie plan en het plan van aanpak: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Overkoepelende en ondersteunende teksten Geestelijke Verzorging Thuis ▪ Multimedia: reeks filmpjes Geestelijke Verzorging Thuis ▪ Campagnewebsite Geestelijke Verzorging Thuis ▪ Landelijke campagne: free publicity en bannering 	Middellange termijn

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vervolg landelijke campagne: free publicity ▪ Copywriting artikelen 	
Bekendheid	Er is duidelijkheid over hoe de ontwikkelde content en campagnewebsite op lange termijn beheerd en geborgd gaan worden.		Lange termijn

Deelprojectgroep Praktijkcriteria en voorwaarden

De deelprojectgroep praktijkcriteria en voorwaarden brengt praktische en inhoudelijke knelpunten die voortkomen uit de praktijk in het kader van de nieuwe subsidieregeling geestelijke verzorging in de thuissituatie in kaart en probeert tot een gezamenlijke benadering of oplossing te komen, bijv. in de vorm van uitleg en antwoorden op veel gestelde vragen. Uitleg over de toepassing van de regeling en bijbehorende criteria en voorwaarden en antwoorden op overige vragen worden onderling gedeeld en afgestemd. Dit wordt gedeeld met belanghebbenden, bijv. via Factsheets en een overzicht van antwoorden op Frequently Asked Questions (FAQ'S).

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering (korte, middellange, lange termijn)
Richting geven aan de ontwikkeling van geestelijke verzorging in de thuissituatie	De deelnemers (NCPZ, deelprojectleiders, GV'ers, CvL, partijen uit de stuurgroep) handvatten geven uitvoering te geven aan de subsidieregeling	Ontwikkelen factsheets	Reeds gerealiseerd en doorlopend
Richting geven aan de ontwikkeling van geestelijke verzorging in de thuissituatie	Waar mogelijk uniformiteit en standaarden aanreiken bij de uitvoering van de subsidieregeling	Ontwikkelen FAQ's	Reeds gerealiseerd en doorlopend
Verzamelen van data ten behoeve van de inrichting van geestelijke verzorging in de thuissituatie na 2021	Een goed overzicht van de inrichting van geestelijke verzorging in de thuissituatie, landelijk en regionaal en de daarbij gesignaleerde en te voorziene knelpunten	Ontwikkelen van een pre-advies aan de projectleider/projectgroep (stuurgroep) inzake permanente inrichting en vast beleid mbt GV thuis	2021
Inrichting GV na 2021	Formuleren van aanvullende randvoorwaarden die nodig zijn voor een goede inrichting van GV thuis	Ontwikkelen van een structuurnotitie	2021

Deelprojectgroep Kinderpalliatieve zorg

Voor de uitvoering en monitoring van de subsidieregeling geestelijke verzorging thuis in de kinderpalliatieve zorg zijn door het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg aparte afspraken gemaakt met het ministerie van VWS. Via de subsidie, die wordt verstrekt via de zeven Netwerken Integrale Kindzorg (NIK), kunnen zowel geestelijk verzorgers als rouw- en verliesbegeleiders ingezet worden in de thuissituatie.

Hoofddoel	Beoogde resultaten	Activiteiten	Fasering
Toegang	Er is duidelijkheid of de kinderpalliatieve zorg meegaat in de route van betaalkantoor of dat er een apart traject komt.	Het Kenniscentrum gaat in gesprek met VWS	Middellange termijn
Toegang	Rouw- en verliesbegeleiders worden ingezet vanuit de Centrum voor levensvragen / binnen de palliatieve zorg voor volwassenen. Het is van meerwaarde als de Centra voor levensvragen en de geestelijk verzorgers en rouw- en verliesbegeleiders binnen de kinderpalliatieve zorg (meer) met elkaar gaan samenwerken.		Middellange termijn